

En stærk genanvendelses- sektor

I dette notat uddybes Dansk Affaldsforenings høringsbrev, og det indeholder desuden en række faglige og tekniske bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet ("lovforslaget").

Lovforslaget overimplementerer klimaaftalen

Baggrunden for lovforslaget er den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi ("klimaftalen"). Som det fremgår af vores høringsbrev, er vi af den klare opfattelse, at lovforslaget på et par centrale områder går længere, end der er belæg for i klimaftalen.

Afsnit IV i klimaftalen "En stærk genanvendelsessektor" er primært det afsnit, der udmøntes med lovforslaget. Det fremgår entydigt af klimaftalen, at afsnit IV handler om sortering og behandling af det genanvendelige husholdningsaffald (se fx dot 1 og 3). I lovforslaget er det udvidet til det bredere begreb "affald egnet til materialenyttiggørelse" (der i øvrigt også dækker erhvervsaffald). Udover at det er i uoverensstemmelse med aftalen, vil det også have negative miljømæssige og økonomiske konsekvenser for genbruget og anden endelig materialenyttiggørelse.

Ovenstående fremgår af § 49b, der fastslår, at kommunerne som udgangspunkt ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det understreges i bemærkningerne til lovforslaget, hvor der står, at forslaget omfatter alt affald fra husholdninger og erhverv, uanset om affaldet er omfattet af en kommunal ordning eller ej.

Ifølge lovforslaget gælder forbuddet således alt affald, selvom det af klimaftalen fremgår, at forbuddet alene skal gælde genanvendeligt husholdningsaffald.

Lovforslaget betyder, at det i selvsamme lovforslag nu er nødvendigt at undtage anlæg og affaldsfraktioner fra forbuddet, som aldrig har været en del af de politiske forhandlinger.

Således indeholder lovforslaget en bestemmelse (§ 49b, stk. 3. pkt. 2)), hvor aktiviteter til behandling af spildevand undtages fra det generelle forbud.

Denne undtagelse for det generelle forbud skal foldes ud, så Energistyrelsen er sikker på, at den dækker alle relevante anlæg/aktiviteter. Det bør således fremgå, at undtagelsen også gælder fx slambehandlingsanlæg, kompostering af eget have- og parkaffald i forbindelse med slambehandling, anlæg til behandling af slagge og anlæg til behandling af restprodukter fra forbrændingsanlæg og deponier generelt.

Vi deltager gerne i en kortlægning af relevante anlæg/aktiviteter, hvis Energistyrelsen ønsker det.

03-01-2022
Side 1 af 19

J.nr. NIR/NW 11.7.28.3-02

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Lovteknisk synes det dog at være meget nemmere, hvis § 49b alene omfatter aktiviteter forbundet med behandlingen af genanvendeligt husholdningsaffald, således at lovforslaget er i overensstemmelse med klimaaftalen. Det handler ikke blot om de problemer, lovforslaget giver i forhold til at omfatte alle undtagelser jf. ovenstående men også de problemer der beskrives i det efterfølgende.

Side 2 af 19

Konsekvensen af lovforslaget er, at kommunerne nu skal udbyde behandlingsformerne "forberedelse med henblik på genbrug" og "anden endelig materialenyttiggørelse".

På genbrugspladserne og i nogle storskraldsordninger bliver det affald taget fra, som kan forberedes med henblik på genbrug, og efterfølgende fx givet videre til en ekstern aktør og/eller solgt i kommunens egen genbrugsbutik. Da behandlingsformen "forberedelse med henblik på genbrug" er relativt enkel, udføres den typisk af ansatte på genbrugspladsen eller i genbrugsbutikken. Den kan bestå i at tage affald op fra en container og/eller udføre mindre reparationer af affald, der efterfølgende kan genbruges. Det siger sig selv, at det ikke vil give mening, hvis der er et krav om, at kommunen skal udbyde behandlingen af affald, der kan forberedes med henblik på genbrug. Det vil være omkostningstungt og meget besværligt.

"Anden endelig materialenyttiggørelse" kan blandt andet dække over nedknusning af bygge- og anlægsarbejder, der efterfølgende anvendes i nye infrastrukturprojekter. Det kan typisk foregå internt i kommunen, da det giver en god og rationel anvendelse af nedknust bygge- og anlægsaffald. Hvis man her vil kræve, at behandlingen – altså brugen af nedknust bygge- og anlægsaffald i fx vejprojekter – skal udbydes til en privat, vil det potentielt gøre behandlingen meget dyr og besværlig. Værre er det, at forbuddet reelt betyder, at kommuner ikke må bruge bygge- og anlægsaffald i infrastrukturprojekter, da det jo er en behandlingsform, som kommunerne nu forbydes at varetage. Konsekvensen er, at kommunerne alene må bruge virgine råvarer i deres infrastrukturprojekter. Vi har meget svært ved at forestille os, at det er hensigten med klimaaftalen, da det er stik imod aftalens målsætninger.

Vi vil derfor opfordre Energistyrelsen til som minimum at undersøge de konkrete konsekvenser af kravet om, at behandlingsformerne "forberedelse med henblik på genbrug" og "anden endelig materialenyttiggørelse" skal udbydes.

Indtil da vil DAF anbefale, at lovforslaget alene handler om "genanvendeligt husholdningsaffald", som det er forudsat i klimaaftalen.

Udbudskravet er for vidtgående

Vi finder det fornuftigt og har forståelse for at man gerne vil bruge private aktører til at håndtere genanvendeligt husholdningsaffald. Det sker da også i vidt omfang, da størstedelen af indsamling, sortering og behandling af genanvendeligt affald udføres af private virksomheder i Danmark og udlandet.

Kravet om, at kommunerne skal udbyde sorteringen af genanvendeligt husholdningsaffald, hvor flere fraktioner ligger i samme rum (kombineret indsamling), er

dog alt for vidtgående og ikke nødvendigt som følge af klimaaftalen. Desuden risikerer kravet at få den modsatte effekt af, hvad man ønsker.

Som følge af de nye afføldsordninger kommunerne ruller ud i disse år, vil der opstå behov for mere omlastning af affald, end vi kender det i dag. Der er flere fraktioner i skraldebilerne, og der køres med mere luft. Så alene af hensyn til transportoptimering, CO2 og klima vil der være behov for mere omlastning.

Side 3 af 19

Lovforslagets forbud mod, at kommunerne må adskille genanvendeligt husholdningsaffald, der er indsamlet kombineret (fx metal og plast i samme rum), vil begrænse kommunernes muligheder for at optimere håndteringen af affaldet, og det gælder miljø, klima, transport og økonomi. Der er en grundig beskrivelse af problematikken i bilag 1.

Det synes at give meget lidt mening, hvis en kommune ikke må fjerne poser med tekstil, der ligger i samme rum som papir og pap, men skal udbyde den opgave. Det samme gør sig gældende, hvis en kommune ikke må adskille metal fra plast, hvis det giver mere miljø og bedre økonomi end at overlade det til en privat aktør, herunder bedre muligheder for at afsætte de adskilte fraktioner på markedet.

I begge tilfælde er der desuden tale om en "mellestation", hvor der alene foretages adskillelse af materialer, som er helt nødvendig, før der kan ske en genanvendelse. Det er helt uforståeligt for os, at denne adskillelse skal foretages af en privat part, når vi ikke er bekendt med, at der findes faglige argumenter, som understøtter, at det giver mere, bedre eller billigere genanvendelse. Som minimum bør man overveje at arbejde med en bagatelgrænse.

Dernæst vil kravet betyde, at kommunerne mister faglig indsigt i, hvad affaldet indeholder, og hvad der sker med det. Den viden overlades til de private parter og vil betyde, at der kan opstå et asymmetrisk vidensforhold mellem kommuner og private aktører, der ikke bare kan løses gennem et "godt udbud".

Vi anbefaler på baggrund af ovenstående, at kravet om udbud af sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald alene gælder fra det øjeblik, det genanvendelige husholdningsaffald er adskilt i enkeltfraktioner.

Understøtter lovforslaget grøn vækst?

Lovforslaget skal understøtte grøn vækst, herunder at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. Det er positivt, og naturligvis et ønske vi støtter op omkring. Desværre er det langt fra klart, hvordan lovforslaget i praksis vil understøtte en grøn vækst.

En præmis for klimaplanen er, at strømliningen af de kommunale afføldsordninger for genanvendeligt husholdningsaffald er noget af det, der skal til for at udvikle affaldsteknologi i Danmark og skabe danske arbejdspladser. Vi har endnu til gode at få dokumenteret og/eller fagligt begrundet, at det vil ske.

Afføldsreformen fra 2010 blev evalueret af Deloitte med en rapport i 2016 (https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindenergi/evaluering_af_de_politiske_aftaler_om_organisering_af_afføldssektoren_20160307.pdf). Reformen betød blandt

andet, at alt affald fra virksomheder egnet til materialenyttiggørelse skulle håndteres af private virksomheder. Erhvervsaffald udgør som bekendt størstedelen af vores affaldsmængder, hvorfor man skulle antage, at reformen førte til mere og bedre genanvendelse samt udvikling af (ny) affaldsteknologi. Der er os bekendt ingen dokumentation for, at det er sket.

Deloitte's rapport viser desuden, at mange virksomheder ikke sorterer deres affald (se kapitel 3 i rapporten), hvilket bekræftes af en undersøgelse, vi lavede i 2020 (<https://danskaffaldsforening.dk/sites/danskaffaldsforening.dk/files/media/document/Analyse-Stort%20potentiale%20for%20affaldssortering%20i%20virksomheder-Dansk%20Affaldsforening.pdf>). Der er altså et stort potentiale, der ikke er indløst, selvom private affaldsvirksomheder har fri adgang til alt erhvervsaffald, der kan materialenyttiggøres.

Der er stort set heller ikke forskel på, hvor meget genanvendelsen af hhv. erhvervs- og husholdningsaffald er steget fra 2011 til 2019. Faktisk er genanvendelsen af husholdningsaffald steget mere (fra 37% til 50%) end genanvendelsen af affald fra servicevirksomheder (fra 55% til 60%) ifølge Miljøstyrelsens statistikker.

Vi vil på den baggrund opfordre Energistyrelsen til at forklare, hvordan lovforslaget konkret vil understøtte grøn vækst, når intet tyder på, at liberaliseringen af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse har ført til bedre genanvendelse eller teknologiudvikling i affaldssektoren.

3.1. Kommunernes deltagelse i behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

Dette afsnit handler om lovforslagets §§ 49b, 49d og 49e og lovbemærkningerne hertil. Indledningsvist vil vi bemærke, at et forbud mod kommunale investeringer i sorterings- og/eller genanvendelses anlæg ikke medfører investeringssikkerhed og skalafordele for danske virksomheder.

Kommunerne skal fremover udbyde sortering og behandling på et EU-marked, hvorfor danske anlæg pr. definition ingen investeringssikkerhed har, da de ikke kan være sikre på at vinde udbuddene. Der er således i sagens natur ingen "forsyningsikkerhed" til private danske anlæg, hvilke begrænser incitamenterne til at investere. I værste fald vil ingen danske anlæg vinde nogle udbud.

Der er heller ingen sikkerhed for skalafordele, da kommunerne og affaldsselskaber af hensyn til miljø, klima, økonomi og konkurrence kan vælge at lave mindre udbud. Blandt andet for at undgå (geografiske) monopoler, der på længere sigt vil gøre affaldshåndteringen dyrere og dårligere. Der er os bekendt ingen dokumentation for, at større udbud giver bedre tilbud fra de private i forhold til den nuværende praksis i kommunerne.

Anvendte termer

Vi har forståelse for, at Energistyrelsen ønsker at ensrette terminologien i Miljøbeskyttelsesloven. Men vi har ikke forståelse for, at konsekvensen er, at Energi- styrelsen overimplementerer klimaaftalen.

Det bør fremgå af lovforslaget, at udbudskrav samt behandlingsforbud for kommunerne alene gælder genanvendeligt husholdningsaffald, som det fremgår af klimaaftalen og ikke "affald egnet til materialenyttiggørelse".

Terminologien kan sagtens ensrettes i overensstemmelse med klimaaftalen, da "genanvendelse" også er et EU-begreb, der dog omfatter færre behandlingsformer end "materialenyttiggørelse".

Side 5 af 19

Termen 'aktivitet' er i øvrigt heller ikke afgrænset i lovbemærkningerne. Hvad er omfattet af begrebet aktivitet? Man kan argumentere for, at alene det at gennemføre et udbud er en aktivitet?

Endelig er der termen 'behandling'. Jf. definitionerne omfatter behandling nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperationer, herunder forberedelse forud for nyttiggørelse eller bortskaffelse. Det har som konsekvens, at kommunerne fremover ikke kan nyttiggøre fx bygge- og anlægsaffald i egne anlægsarbejder, da de så vil komme til at deltage i en 'behandling' af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det kan ikke være hensigten.

Vi opfordrer til, at § 49b omformuleres i lyset af ovenstående.

Offentligt/privat samarbejde

Lovforslagets bestemmelser underminerer mulighederne for, at offentlige og private kan arbejde sammen om at udvikle og etablere sorterings- og behandlingsanlæg i Danmark, som man ellers kender det fra en række af vores nabolande.

Et sådant samarbejde vil sikre, at anlæggene modtager affald i en længere periode, hvilket kan resultere i danske anlæg, danske arbejdspladser, udvikling af dansk affaldsteknologi og eksport til andre lande. Også i forhold til forsøg og pilotprojekter er det et problem, at kommunerne med lovforslaget ikke længere har mulighed for at bidrage til grøn vækst via samarbejde med private aktører.

Vi vil opfordre til, at lovforslaget indeholder tiltag, der kan fremme offentligt-privat samarbejde fremfor at forhindre det.

Afgrænsning af hvad kommunerne lovligt må foretage sig

Vi mener, at et generelt forbud mod aktiviteter er en meget stor risiko at tage – for hvad med de aktiviteter på området, som man måske ikke lige har tænkt på, at det er nødvendigt at undtage for det generelle forbud? Fx kommunens egne anlægsaktiviteter, hvor der materialenyttiggøres affald. Det kan være både større og mindre aktiviteter. Det må derfor gerne fremgå meget tydeligt i lovbemærkningerne, at aktiviteter på genbrugspladsen selvfølgelig ikke omfattes af forbuddet i stk. 1.

Kommunerne må gerne indsamle affald, der ifølge direktivet omfatter "indsamling, afhentning af affald, herunder indledende sortering og indledende oplagring af affald med henblik på transport til et affaldsbehandlingsanlæg". Indledende sortering og indledende oplagring har hidtil ikke været nærmere afgrænset og bliver det heller ikke i lovforslagets bemærkninger.

Vi bifalder, at kommunerne fortsat har mulighed for at omlaste affald mhp. transport til et behandlingsanlæg. Transportoptimering er vigtigt for økonomi og klima. Desværre indeholder lovbemærkningerne en skelnen mellem presning og knusning, der reelt ikke giver mening. Derudover kan en eventuel adskillelse af kildeopdelt indsamlede fraktioner på omlasteanlæggene også ske af hensyn til transporten.

Side 6 af 19

Kommunerne må således gerne foretage en indledende sortering og omlastning, men ifølge § 49e må det ikke ske med et automatiseret system, og kommunerne må ikke adskille affaldsfraktioner, der ligger i samme rum (jf. lovbemærkningerne til § 49b).

Kommunerne må ikke eje anlæg, der optisk adskiller to poser fra hinanden, der er lagt i samme rum hos borgeren, men indeholder hver sin fraktion. Det er ellers en løsning, der begrænser tømningen af halvtomme spande, samt minimerer kørsel med for meget luft i skraldebilerne.

Endelig fremgår det af § 49e, at kommuner heller ikke må eje automatiserede behandlingsanlæg til sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald. Vi kan ikke følge, hvorfor lovforslaget lige pludselig forholder sig til farligt affald, forbrændingsegnet affald samt deponeringsegnet affald. Det har ikke været omfattet af klimaaftalen, og disse typer af affald forhandlede man således slet ikke om. Det vigtigste må være, at genanvendeligt affald udsorteres fra alle fraktioner, hvor det er muligt. Det opfatter vi i øvrigt som 'ånden' i aftalen – vi skal have genanvendt så meget som muligt og forbrænde mindst muligt. Fastholdes § 49e i sin nuværende formulering, vil det de facto modarbejde, at kommunerne kan bidrage til en så lav CO₂-udledning fra sektoren som muligt.

Det kan godt være, at det p.t. sker manuelt på modtagestationer for farligt affald eller ude på forbrændingsanlæggene og deponierne. Men teknologiudviklingen skal gerne hjælpe os videre både i forhold til miljø- og arbejdsmiljø. Det kan være i form af automatisk billedgenkendelse af deponiaffald eller automatisk sortering af asbest/ikke-asbestholdige tagplader. Det skal der være mulighed for ude på hhv. modtagestationer, forbrændingsanlæg og deponier.

Hvordan ovenstående kan give klima-, miljømæssig eller økonomisk mening, står hen i det uvisse. Vi kender ingen undersøgelser eller anden faglig dokumentation, der dokumenterer, at det giver mere, bedre eller billigere affaldshåndtering, hvis kommunerne bliver begrænset i deres aktiviteter i forbindelse med indsamlingen, omlastning og evt. udsortering i enkeltfraktioner.

Ovenstående er begrundelsen for, at vi anbefaler, at udbudskravet samt sorterings- og behandlingsforbuddet alene gælder genanvendeligt husholdningsaffald, der er sorteret i enkeltfraktioner. Hermed er snittet mellem det offentlige og private klart, der bliver bedre muligheder for at etablere anlæg i Danmark og det understøtter mulighederne for mere, bedre og billigere genanvendelse.

Dernæst undgås at implementere regler, som er meget komplekse og giver begrænset mening. Fx, skal man ikke forklare, hvorfor kommunerne gerne må

omlaste papir med henblik på transportoptimering, hvis det indsamles separat, men ikke må, hvis det indsamles sammen med pap.

Derfor anbefaler vi, at § 49e udgår. Den gør intet godt for miljøet, arbejdsmiljø, teknologiudvikling og klimaet.

Side 7 af 19

Nedknusning og neddeling skal tillades

Når kommunerne neddel eller nedknuser træ, haveaffald eller bygge- og anlægsaffald, er det typisk med henblik på transportoptimering, da de ellers risikerer at køre med meget luft og potentielt skal bruge større lagerarealer inden transporten. Begge dele fordyrer transporten og øger CO₂-udslippet.

Det samme kan gælde mindre aktiviteter, som eventuelt også foregår på genbrugspladsen som fx neddeling af flamingo eller isoleringsmateriale med henblik på transportoptimering. Hvis vi tager flamingo som case, er det en fraktion, hvor EPS-industrien og kommunerne sammen har igangsat en positiv udvikling mod mere genanvendelse, men det hvilket kræver en flamingopresse. Sådant en presse både neddel og presser flamingoen, så de 98% luft i flamingoen forsvinder. Fjerner man kommunernes mulighed for at have en flamingopresse, ødelægger man den positive udvikling, og resultatet bliver, at mere flamingo bliver sendt til energiudnyttelse med deraf følgende CO₂-udledning.

Det forekommer absurd, at kommunerne må bruge en maskine til at nedknuse/neddele affald, der skal til forbrænding eller deponering, men ikke må bruge samme maskine til rent træ, der skal transporteres til genanvendelse.

Vi skal på den baggrund opfordre til, at kommunerne får lov til selv at neddele og nedknuse affald mhp. transportoptimering.

Udvikling og forsøg begrænses

Holder man fast i et forbud mod, at kommunerne må behandle affald egnet til materialenyttiggørelse, vil man begrænse mulighederne for at lave forsøg med nye fraktioner eller udvikle eksisterende sorterings- og/eller behandlingsteknologier.

Kommunerne må ikke selv, og den mulighed for at etablere et selskab, som lovforslaget indeholder, er så kompleks og lidt attraktiv, at ingen – hverken private eller offentlige aktører – må forventes at benytte sig af den.

Vi anbefaler, at lovforslaget giver kommunerne muligheder for selv at foretage udvikling og forsøg i mindre skala, og gerne i samarbejde med en privat aktør.

Omfatter udbudskravet alt affald egnet til materialenyttiggørelse?

Det fremgår, at kommunerne skal udbyde opgaver med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning. Nogle fraktioner har en positiv afsætningsværdi, hvorfor de ofte ikke udbydes men sælges på fx spotmarkeder eller gennem korte aftaler, hvor der ikke foretages udbud. Noget (genbrugeligt) affald fra genbrugspladser afsættes til nul-kroner. Vi er i tvivl om, hvorvidt udbudskravet omfatter alle fraktioner, herunder dem med positiv værdi eller "nul-værdi", herunder om der ligeledes er en minimumsgrænse.

Vi vil opfordre til, at udbudskravet ikke omfatter affald med positiv værdi.

3.2 Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenytiggørelse

Side 8 af 19

Vi bifalder, at virksomheder med mindre mængder affald får mulighed for at tilvælge de kommunale ordninger. Vi har siden reformen i 2010 kunnet følge, hvor svært det er for især de mindre affaldsproducenter at få etableret gode affaldsordninger. Det kommer der nu en meget efterspurgt løsning for, og siden indgåelse af Klimaaftalen har kommunerne overvejet, hvordan de i deres planlægning af de nye ordninger kan inddrage virksomhedernes forventede, fremtidige brug af de kommunale ordninger. Det ved vi fortsat ikke, men vi har besluttet os for at ville bidrage til at få hævet genanvendelsen, selvom det er en udfordrende opgave at skulle op- eller nedskalere vores ordninger afhængigt af, i hvilket omfang virksomhederne ønsker at benytte sig af dem.

Vi bakker op om, at virksomhederne får tilbudt det samme materiel og de samme løsninger som husholdningerne. Det vil give ekstra udfordringer i kommunerne, hvis virksomhederne ikke tilvælger den fulde pakke, men vi tænker, at udfordringerne kan overkommes via lokale pragmatiske løsninger.

Den store udfordring i lovforslaget ligger i det lille ord markedspriser. De kommunale ordninger til erhvervslivet skal tilbydes til markedspriser i stedet for det gebyr, som borgerne betaler for den samme ydelse. Der bør ikke være forskel.

Lovbemærkningerne kaster ikke lys over formålet med at bruge markedspriser i stedet for gebyrer ud over at det er noget. Som det fremgår af lovbemærkningerne, kan det være uhyrligt vanskeligt at finde frem til markedsprisen. Ud over de overvejelser, der fremgår af lovbemærkningerne, har vi følgende spørgsmål:

- Findes der overhovedet et marked for indsamling af genanvendeligt affald i små – eventuelt to-delte – affaldsbeholdere med evt. kombineret indsamlede fraktioner i en fast ruteafhentning?
- Er markedsprisen ikke principielt forskellig for alle virksomheder – afhængig af fx deres placering, mængder eller bindingsperiode?
- Er det kommunalbestyrelsen, der skal godkende markedsprisen? Hvordan skal man kunne fastlægge en markedspris i en kommunal verden?
- Hvem skal betale for kommunens undersøgelse af markedsprisen?
- Hvornår har kommunen tilstrækkeligt undersøgt, hvad markedsprisen er?
- Hvordan skal Forsyningstilsynet finde ud af markedsprisen?
- Er de kommunale institutioner omfattet af gebyrreglerne eller markedsprisen?
- Hvad må overskuddet bruges til? Så vidt vi kan forstå, skal der være et overskud, mens der ikke er mulighed for underskud.
- En virksomhed vil i princippet kunne indhente 'tilbud' fra både kommunen og private aktører og så vælge den billigste. Hvis virksomheden så tilvælger kommunen for at være den billigste, så har vi ikke ramt 'markedsprisen'?
- Hvordan skal vi kunne forklare en virksomhed, at nogle kommunale ordninger er gebyrfastsatte, mens andre følger markedsprisen – og ikke

mindst, hvorfor det forholder sig sådan? Hvordan skal en to-delt spand til hhv. restaffald og madaffald håndteres, når den ene side af spanden er omfattet af gebyrregler, mens den anden del skal fastsættes i forhold til markedsprisen?

Side 9 af 19

Vi mener, at gebyret allerede afspejler markedsprisen. Kommunen udbyder indkøb af spande, afsætning af det indsamlede affald og i langt de fleste kommuner også selve indsamlingen. Derudover er det ikke muligt at krydssubsidiere, da virksomhederne jo tilbydes de samme ydelser som husholdningerne.

Vi anbefaler, at kommunerne kan tilbyde de kommunale ordninger til virksomhederne efter selv samme gebyrblad, som for husholdninger.

Ordninger for virksomheder i ejendomme med både husholdninger og virksomheder

Muligheden for at tilbyde virksomheder i ejendomme med både husholdninger og virksomheder at deltage i de kommunale ordninger for genanvendeligt affald har sikret mindre tung trafik, trængsel, forurening og CO₂-udledninger. Det har endvidere frigjort arealer til anden, ofte rekreativ anvendelse. Endelig har det sikret betaling til ordninger, hvor det er umuligt at undgå/føre tilsyn med, at virksomhederne benytter de fælles ordninger- om de så betaler for dem eller ej. Derfor er det nødvendigt at fastholde bestemmelsen. Ja faktisk burde den videreudvikles, så hele områder kan blive omfattet af muligheden. Det kan fx være i tæt-by-områder med nedgravede løsninger eller områder, hvor der er etableret skraldesug.

Kommunerne arbejder på mange parallelle dagsordener og det vil være et tilbagekridt, hvis virksomhederne atter forpligtiges til at bruge kostbar plads til egne skraldespande fremfor at benytte sig af de kollektive ordninger, der både gør det nemt at sortere, men også har så mange positive effekter på andre områder.

Vi anbefaler, at virksomheder beliggende i områder med blandet bolig/erhverv, midtbysområder m.v. skal have mulighed for fortsat at tilvælge de kommunale ordninger også for større mængder end en husholdning blandt andet af hensyn til bylivet og miljøet.

3.3. Dispensationsordning

Kommunerne skal have mulighed for at få dispensation til at investere eller reinvestere i kommunale anlæg for enkelt fraktioner, såfremt det viser sig, at der efter en udbudsrunde og en efterfølgende markedsdialog med potentielle bydere om justering af udbudsvilkår og udbudte fraktioner, ikke er private bydere til håndteringen af de enkelte fraktioner.

Vi er af den opfattelse, at dispensationsmuligheden i praksis er gjort så besværlig, at hverken offentlige eller private vil have nogle incitamentter til at gå ind i en sådan konstruktion.

Alene det faktum at det offentlige skal finde en privat part at indgå samarbejde med, når det er selvsamme private marked, der ikke findes, synes uforståeligt. Hertil kommer, at man skal igennem to udbudsrunder, før man kan vinde opgaven i konkurrence med andre. Taber man udbuddet efter alt det besvær, ender

kommunen og den private aktør med, at stå med et anlæg uden affald og dermed et økonomisk tab.

Der henvises i lovforslaget til kapitel 3 i lov om kommuners og regioners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber (L 548). Som det fremgår af lovforslaget, skal selskabet drive virksomhed, der bygger på kommunal viden, der er oparbejdet i kommunen. Problemet er, at den viden, kommunen efterspørger – hvis de ønsker dispensation – netop ikke er oparbejdet i kommunen. Så medmindre vi har misforstået L 548, er det ikke muligt at oprette et sådant selskab, hvis der skal gives dispensation, eftersom selskabet ikke vil leve op til lovens § 3. Hvis man reelt ønsker en dispensationsmulighed, skal lovforslaget ændres markant.

Side 10 af 19

Vi anbefaler, at Energistyrelsen straks går i dialog med de relevante parter, så der kan etableres en dispensationsordning, der giver såvel private som offentlige incitament til at indgå i et partnerskab.

Holder man fast i lovforslaget som det er nu, er der en række spørgsmål, der bør afklares inden lovforslaget fremsættes i Folketinget:

- Når I giver kommunerne lov til at drive erhvervsvirksomhed, kan I så begrænse deres konkurrenceevne i forhold til de private virksomheder, de skal konkurrere med?
- Er det i overensstemmelse med EU-(konkurrence)retten?
- Hvorfor er det Forsyningstilsynet, der skal give dispensationer og ikke fx Energitilsynet (som vel er mere kompetente til det)?
- Hvad er en indledende markedsundersøgelse, og hvad betyder antagelig?
- Hvem afgør, hvad der er uantageligt?
- Hvordan håndteres den risiko, der er forbundet med at etablere et selskab, som muligvis ikke får opgaver?
- Hvad hvis der ikke er kapacitet i markedet?
- Hvordan garderer man sig mod (geografiske) monopoler?
- Hvad betyder "kommunale anlæg for enkelte fraktioner", og sætter det nogle begrænsninger?
- Hvornår må kommunen sige nej til et tilbud?
- Skal kommunen sige ja, hvis der kun er en, der byder – eller kun to?
- Kan man forestille sig en regel om, at der skal være mindst tre tilbud – ellers må kommunen selv byde på (eller hjemtage) opgaven?
- Må kommunen sige nej, hvis den synes, prisen er alt for høj - fx sammenlignet med prisen i andre kommuner?
- Hvornår har kommunen brugt nok tid på (markeds)dialog, og må søge dispensation?
- Hvad sker der, hvis kommunen får et nej til sin dispensationsansøgning?
- Kan kommunen først søge dispensation, når den har fundet en privat partner, og er der krav om, hvor langt man skal være kommet i etableringen af partnerskabet?
- Hvad gør kommunen, hvis den ikke kan finde en privat partner at arbejde sammen med?

- Hvordan skal kommunen løfte opgaven i perioden, inden den finder en privat partner?

3.4. Overgangsordning

Det fremgår, at formålet med overgangsordningen er, at tage hensyn til eksisterende kommunale anlægsinvesteringer, undgå brandsalg af kommunale anlæg og sikre kapacitet i markedet. Med den overgangsordning, der er valgt i lovforslaget, er der dog ingen garanti for, at formålet opfyldes – snarere tværtimod.

Side 11 af 19

Kommunen skal selskabsføre sit/sine anlæg og alene byde på affald omfattet af kommunale ordninger. Der er altså ingen sikkerhed for, at anlægget kommer til at behandle affald. Hertil kommer, at producentansvaret træder i kraft den 1. januar 2025, hvorefter producenterne overtager det finansielle ansvar for emballageaffald og sandsynligvis ansvaret for sortering og behandling af samme.

Det kan ikke forventes, at mange kommunale anlæg vil bruge overgangsordningen med ovennævnte præmisser.

Vi vil derfor anbefale, at Energistyrelsen snarest muligt går i dialog med de relevante parter, så der kan etableres en overgangsordning, der på enkelt vis lever op til formålet, jf. ovenstående, sikrer kommunerne mod tab og tager hensyn til, at producentansvaret for emballager træder i kraft den 1. januar 2025.

Overgangsordningen er lovgivning med tilbagevirkende kraft, idet ordningen kun gælder anlæg sat i drift senest den 16. juni 2020, eller anlæg der senest den 16. juni 2020 har foretaget væsentlige irreversible investeringer. Det er generelt bekymrende at lovgive med tilbagevirkende kraft, og specielt på basis af politiske aftaler, hvor de præcise juridiske rammer endnu ikke kendes af de aktører, der vil blive omfattet af lovgivningen.

Vi skal derfor opfordre til, at man lader reglerne træde i kraft på samme tid, som lovforslaget fremsættes i Folketinget. Hermed kendes de præcise rammebetingelser med nogenlunde sikkerhed, og man efterlader ikke nogen med et tab, som har handlet i god tro.

Holder man fast i lovforslaget, som det er nu, er der en række spørgsmål, der bør afklares, allerede inden lovforslaget fremsættes i Folketinget:

- Hvad skal der ske i perioden fra loven træder i kraft, til anlæggene skal være selskabsgjorte?
- Hvad er irreversible investeringer?
- Reinvesteringer kan være nødvendige for at undgå tab ved salg – eller for overhovedet at kunne sælge et anlæg – hvordan tages der højde for det?
- Hvad hvis kommunen oplever tab – ikke kan sælge, eller ikke kan sælge til en pris, der modsvarer investeringerne?
- Hvor mange kommunalt ejede anlæg vil rent faktisk benytte sig af overgangsordningen? Det skulle måske undersøges, inden man sætter for meget i gang.

- Hvilke konsekvenser har det, at (som minimum det finansielle) ansvar for emballageaffaldet den 1. januar 2025 overgår til emballageproducenterne?
- Hvad skal selskabsføres, og hvordan skal det afgrænses for kommunens øvrige aktiviteter/anlæg?
- En række kommunale anlæg ejes i dag af kommuner i fællesskab (I/S'er eller såkaldt § 60-selskaber), der typisk også har andre aktiviteter end den, der skal udskilles. Hvordan skal udskillelsen af den konkrete aktivitet i praksis ske?
- Kan aktiviteten fortsat ejes af alle de kommuner, der indgår i det kommunale I/S?
- Hvis ikke, hvilken kommune skal så "eje" den udskilte aktivitet?
- Skal de øvrige kommuner i den sammenhæng kompenseres, og i givet fald hvordan?
- Hvis de kommunale anlæg skal konkurrere på markedsvilkår, skal det alt andet lige ske på samme vilkår som de private aktører – ellers vil der være tale om konkurrenceforvridning. Påtænker man i den sammenhæng at begrænse det kommunale selskabs aktiviteter?
- Hvad siger EU-retten til sådanne eventuelle konkurrencebegrænsninger?
- Kan man forhindre det kommunale selskab i at udvide sine aktiviteter, hvis det forbedrer selskabets konkurrenceevne?
- Kan man i det hele taget begrænse det kommunale selskabs aktiviteter, hvis det selskabsføres som fx et A/S?
- Forestiller Energistyrelsen sig, at der kan sættes begrænsninger for, hvilke typer affald det kommunale selskab må behandle, og hvor det må komme fra?

Side 12 af 19

Der vil sandsynligvis være kommunale anlæg, der ikke ønsker at blive selskabsgjort. De skal i så fald "lukke" på et tidspunkt. Det skal der også tages højde for i lovgivningen, således at det afklares, hvordan det skal foregå i praksis som fx:

- Vil der blive sat en tidsfrist for, hvornår anlæg/aktiviteter, der ikke skal selskabsføres, ikke længere må modtage affald?
- Vil anlæggene/aktiviteterne blive kompenseret for eventuelle værditab som følge af, at de skal lukke?
- Hvad nu hvis det bliver dyrere for kommunen/kommunerne at bruge markedet, fremfor det anlæg/den aktivitet de selv havde – kompenseres de for det?

Situationen her er meget lig den, vi ser for det forbrændingsegnete affald og affaldsenergianlæggene, hvor man også ønsker en liberalisering uden helt at have gennemtænkt, hvad det betyder for de kommunalt ejede anlæg.

Vi skal derfor henvise til et notat, vi har fået lavet om kommunale affaldsenergiselskaber i et liberaliseret marked (<https://danskaffaldsforening.dk/nyheder/reaktion-paa-melding-om-konkurrenceudsattelse-affaldsenergi>). Mange af de problemstillinger, der her peges på, kan overføres til ønsket om at selskabsføre kommunale anlæg/aktiviteter til sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald.

3.5. Kommunale anlæg der er godkendt til behandling af genanvendeligt erhvervsaffald

I dag fører Energistyrelsen tilsyn med de omfattede kommunale anlæg. Et tilsyn der fremover skal udføres af Forsyningstilsynet.

Side 13 af 19

Vi anbefaler, at Energistyrelsens ressourceforbrug til at føre tilsyn med de kommunale anlæg kortlægges i forbindelse med lovforslaget, således at lovgiver har en ide om det økonomiske omfang.

3.6 Genbrugsområder

Med lovforslaget foreslås der indsat to nye bestemmelser i § 48 – hhv. stk. 1, nr. 1 og stk. 3, 1. pkt. om gebyrer og en ny bestemmelse i form af § 50f om genbrugsområder. Derudover har § 49b konsekvenser for kommunernes arbejde med genbrug, da "affald egnet til materialeudnyttelse" omfatter "forberedelse til genbrug".

§48 stk. 1 og stk. 3

Vi bifalder, at der med lovforslaget kommer en klar hjemmel til at gebyrfinansiere arbejdet med genbrug. Genbrug fylder heldigvis mere og mere, men det er ikke nemt at opnå, og kommunerne vil klassisk have brug for at række ud til en hel masse og forskelligartede aktører for at få afsat effekterne til genbrug.

Det foreslås at indføre en ny ordning i form af ordninger for genbrugsområder på genbrugspladser. Det, mener vi, er unødigt tungt administrativt, og det giver selvskabte udfordringer med genbrug af fx erhvervslivets affald. Vi kan ikke ud fra lovbemærkningerne se, hvorfor der skulle være et særskilt behov for at holde lige netop denne del af genbrugspladsdriften adskilt fra resten af genbrugspladsdriften. Vi foreslår, at den eksisterende stk. 1 nr. 1 blot udvides med en formulering om, at bestemmelsen også gælder genbrug i forbindelse med planlægning, etablering, drift og administration af de kommunale ordninger. Vi foreslår dernæst, at der i stk. 3 ikke 'opfindes' en særskilt ordning for genbrugsområder på genbrugspladser. Arbejdet med genbrug kan og bør ske i alle de kommunale ordninger, hvorfor vi finder det mest hensigtsmæssigt, at der indføres en generel bestemmelse herom.

Virksomheder har jf. affaldsaktørbekendtgørelsen adgang til mindst en af genbrugspladserne i kommunen for affald, der i art ligner det fra husholdninger. Det fremgår af lovbemærkningerne, at virksomhederne ikke må aflevere genbrugseffekter på genbrugspladsen. Det er ikke videre begrundet ud over, at det med det foreliggende forslag kun er borgerne, der finansierer arbejdet med genbrug.

Det vil ikke med den nuværende bemanning på genbrugspladserne være muligt at sikre, at erhverv ikke afleverer genbrugseffekter, da det vil kræve mere eller mindre permanent bemanning af genbrugsområdet. Dernæst vil det jo modvirke genbrug, da alternativet for virksomhederne er at komme affaldet/effekterne op i affaldscontainerne. Altså mindre genbrug. Det kan vi ikke bakke op om og foreslår jf. ovenfor, at arbejdet med genbrug lægges ned i de enkelte ordninger – i dette tilfælde genbrugspladsordningen, som virksomheder, der benytter genbrugspladsen, er med til at betale til.

Vi anbefaler, at genbrugsområder finansieres som en del af genbrugspladsordningen, at genbrug kan finansieres som del af en storskraldsordning samt at virksomheder kan aflevere genbrugseffekter på genbrugspladsen.

§ 50 f

De fleste genbrugspladser har allerede områder, hvor der kan afleveres effekter til genbrug, men på enkelte vil det skabe fysisk/praktiske problemer eller ikke give mening. Det udfolder vi gerne sammen med Miljøministeriet. Men vi mener, at bestemmelsen er unødvendig ud over den del, der gør det tydeligt, at kommunerne forventes at arbejde med genbrug med afsæt i genbrugspladserne. Regler om størrelse, indretning og drift af områderne kan vi ikke anbefale. Et lokalt stort fokus på genbrug gør, at det er noget, der indarbejdes i hele genbrugspladsens drift og ikke er afgrænset til et område af pladsen. Dernæst er der tale om meto-destyring i stedet for at fokusere på, hvad vi ønsker at opnå – nemlig mere genbrug af det affald og de effekter der modtages på genbrugspladsen.

Side 14 af 19

Det fremgår af § 50f stk. 1, at Miljøministeren også kan fastsætte regler om, hvem der kan aflevere genstande til genbrug og i hvilket omfang. Hvad dette indbefatter er ikke nærmere uddybet i bemærkningerne til selve paragraffen, men det fremgår af lovbemærkningerne til § 48, at virksomheder ikke skal have mulighed for at aflevere genstande til genbrug. Vi tænker, at hjemlen til Miljøministeren kan anvendes til at foretage den ønske afgrænsning, således at virksomheder, der benytter genbrugspladsen, selvfølgelig også kun kan aflevere genbrugseffekter, der i karakter ligner det fra husholdninger, ligesom vi kender det fra resten af erhvervslivets benyttelse af genbrugspladsen.

Vi anbefaler, at der ikke udmøntes konkrete krav til genbrugsområderne og at virksomheder der benytter de kommunale genbrugspladser også kan afleverer genbrugseffekter.

Vi mener ikke, at der er behov for at regulere, hvordan effekter til genbrug og affald til forberedelse til genbrug afsættes. Det er i forvejen en svær opgave at løse, som ofte involverer mange forskellige aktører. De foreslåede formuleringer i § 50f stk. 2 anser vi dog som brede nok til, at de ikke kommer til at modarbejde ønsket om mere genbrug. Det er selvfølgelig vigtigt, at en eventuel regelfastsættelse i en bekendtgørelse bliver lige så rummelig, og at muligheden for donation fortsat forbliver en mulighed.

Vi anbefaler, at der ikke udmøntes konkrete krav til afsætning af genbrugseffekterne.

I forhold til inddragelse af offentligheden kunne man overveje, om kommunens arbejde med genbrug fremover skal afspejles i de kommunale affaldsplaner, hvilket det allerede gør mange steder.

§ 49b

Det fremgår af § 49b, at kommuner ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Definitionen af materialenyttiggørelse omfatter forberedelse til genbrug, som defineres således: Enhver nyttiggørelsesoperation i form af kontrol, rengøring eller reparation, hvor produkter

eller produktkomponenter, der er blevet til affald, forberedes, således at de kan genbruges uden anden forbehandling.

Med denne bestemmelse fratages kommunerne muligheden for at virke for mere genbrug og få mest muligt affald flyttet fra affaldsbehandling til genbrug. Når genbrugspladsvejlederen tager emner op af affaldscontaineren og flytter over i genbrugsområdet, vil der være tale om forberedelse til genbrug. Når butikspersonalet tørrer effekterne af, er der også tale om forberedelse til genbrug, ligesom der er tale om forberedelse til genbrug, hvis der sættes en skrue i noget.

Side 15 af 19

Vi vil derfor anbefale, at lovforslaget ligesom klimaaftalen afgrænser forbuddet mod kommunal aktivitet til genanvendeligt affald fra husholdninger.

Hvis der fastholdes, at forbuddet omfatter affald til materialenyttiggørelse, er der brug for en undtagelse til affald, der forberedes til genbrug.

Lovbemærkningerne

Vi vil gerne knytte et par ord til lovbemærkningerne på yderligere to punkter. Det ene er samspillet med de velgørende organisationer og andre aktører på genbrugsområdet, og det andet er de kommunale genbrugsbutikker.

Med gebyrmidler i ryggen og en kommunal ordning for genbrugsområder på genbrugspladser kan kommunerne nemt komme til at ændre, hvor borgerne afleverer deres genbrugseffekter. Hvordan samspillet mellem genbrugspladsen og de andre aktører på området skal være, ser vi gerne noget mere tydeligt beskrevet i lovbemærkningerne. Et meget centralt spørgsmål er fx, om Ankestyrelsens udtalelse om, at kommunerne ikke må fremme, at borgerne overdrager genbrugsgenstande til kommunen i stedet for til andre aktører på markedet for genbrugsvarer, fortsat er gældende, når kommunerne nu har fået det som lovbunden opgave?

Det følger af lovgivningen i øvrigt, at borgerne har benyttelsespligt til de ordninger, som kommunen etablerer. Hvordan skal det fortolkes i forhold til en ordning for genbrugsområder?

De færreste genbrugseffekter har gavn af at komme igennem en affaldsordning, hvorfor det er vigtigt at bevare og udbygge allerede etablerede genbrugsflows udenfor genbrugspladsen. Som vi har forstået klimaaftalen, var der et politisk ønske om dels at fremme genbrug og dels at støtte de velgørende organisationer. Det forsøger vi at arbejde sammen med de velgørende organisationer om, men det skal helst ikke ende således, at borgeren i øget omfang benytter en affaldsordning til deres genbrugseffekter.

I forhold til den videre afsætning af genbrugseffekter ville det være fint, hvis lov-
bemærkningerne også kom ind på forskellen mellem genbrugseffekter med
salgsværdi, brugsværdi og dem der skal tilgå reparationsvirksomhed. Yderligere
kunne man skrive noget om samspillet i værdikæden, hvor viden om, hvad der
afsættes til genbrug, er væsentlig for genbrugsvejlederen, der skal hjælpe med at
tage fra til genbrug.

Det fremgår af lovbemærkningerne på side 56, at gebyret skal dække ordningen for indsamling af genbrugsgenstande, mens det af side 82 fremgår, at gebyrfinansiering også må dække at give private aktører adgang til genbrugseffekterne, mens man ikke må gebyrfinansiere kommunale genbrugsbutikker. Det har medført den overvejelse, om afsætning påtænkes finansieret via genbrugspladsgebyret?

Side 16 af 19

Vi mener, at genbrugsgebyret selvfølgelig må kunne dække omkostninger til både at få effekterne ind og ud af genbrugspladsordningen. Det er ikke omkostningsfrit at sikre afsætning af genbrugseffekter, hvilket også kan rummes af beskrivelsen på side 82. Det er dog ulogisk, at vi kan gebyrfinansiere fx bemandede bytterum, men ikke genbrugsbutikker, som trods alt må antages at være mere økonomisk forsvarligt, da de genererer en indtægt til området. Vi foreslår derfor, at bemærkningerne herom slettes. Det fremgår af lovbemærkningerne, at alene de sparede affaldsbehandlingsomkostninger gør det økonomisk forsvarligt at afsætte genbrugseffekterne vederlagsfrit.

Vi anbefaler, at lovbemærkningerne justeres i lyset af ovenstående.

3.7 Indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald

Vi tænker, at det er uproblematisk at ophæve muligheden for at pålægge virksomheder benyttelsespligt til en kommunal indsamlingsordning for forbrændingseget affald. Os bekendt har de fleste kommuner allerede frit valg for virksomhederne, hvis de overhovedet tilbyder en indsamlingsordning for forbrændingseget erhvervsaffald. Dette kan i øvrigt nemt kortlægges ved at kigge på tværs af de kommunale regulativer og det undrer os, at det ikke er gjort i forbindelse med lovforslaget.

I selv samme regulativer kan man i øvrigt læse om, hvorvidt virksomhederne må håndtere deres husholdningslignende restaffald sammen med deres forbrændingsegne affald eller ej. Det kunne være fint, hvis det i lovforslagets bemærkninger også fremgik, at der ikke ændres ved kommunernes mulighed for at stille krav hertil. Formålet er at kunne holde affald, der kan undergå midlertidig oplagring, adskilt fra restaffaldet, som skal tilføres direkte til siloen.

I lyset af de nye muligheder for virksomhederne til at tilvælge kommunale ordninger for det genanvendelige affald noterer vi os, at benyttelse af en kommunal ordning for forbrændingseget affald fortsat vil skulle gebyrfinansieres.

Vi anbefaler, at den eksisterende situation kortlægges. Herunder med fokus på om husholdningslignende restaffald må håndteres sammen med småt brændbart eller ej.

3.8. Tilsyn

Det fremgår af lovforslaget, at der skal ske et skærpet økonomisk tilsyn således, at der sikres gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren. Tilsynet skal gebyrfinansieres og varetages af Forsyningstilsynet.

Vi tager til efterretning, at det findes nødvendigt at afsætte ressourcer til at føre et skærpet økonomisk tilsyn med kommunerne og deres affaldsaktiviteter.

Vi anbefaler, at det af lovforslaget fremgår, hvilken værdi Forsyningstilsynet forventes at bidrage med i forhold til den kommunale "affaldsøkonomi".

Det fremgår af lovforslaget, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet samt Forsyningstilsynet vurderer, at der er tale om en omfattende tilsynsopgave, der ikke kan afgrænses til det genanvendelige affaldsområde.

Side 17 af 19

Det er i sig selv bekymrende, man kan anlægge en sådan vurdering uden nogen argumentation, dokumentation eller mere præcis beskrivelse af, hvilke opgaver man mener, Forsyningstilsynet skal løse. Endnu mere bekymrende er det, at man stort set har tænkt sig at give Forsyningstilsynet carte blanche til at finansiere opgaveløsning via borgernes affaldsgebyrer.

Vi anbefaler derfor følgende;

- *At lovforslaget indeholder relativt præcise beskrivelse af Forsyningstilsynets opgaver, herunder formålet med de enkelte opgaver og hvilke resultater de forventer at give – fx mere, bedre eller billigere affaldshåndtering.*
- *At det er et krav, at Forsyningstilsynet laver årlige afrapportering over hvor mange penge, man har opkrævet hos borgerne, hvad de præcist er blevet brugt til, og hvilke resultater det har givet.*
- *At Forsyningstilsynet ikke selv fastlægger sine opgaver, herunder selv bestemmer, hvor mange penge der skal opkræves hos borgerne.*
- *At kommunerne kan klage til Energiklagenævnet over Forsyningstilsynets afgørelser og ikke skal gå i byretten, hvis kommunen ikke er tilfreds med Forsyningstilsynets afgørelser.*
- *At det af lovforslaget fremgår, hvor meget man regner med, at Forsyningstilsynet årligt skal bruge af borgernes gebyrpenge for at løse sine opgaver.*
- *At det kortlægges, hvor mange ressourcer kommunerne forventes at bruge på at servicere Forsyningstilsynet.*
- *At det af husholdningernes affaldsgebyrer fremgår, hvor stor en andel der går til Forsyningstilsynet, så der sikres gennemsigtighed*

Det bemærkes, at kommunerne er tildelt en væsentlig rolle i at fremme den cirkulære økonomi og grønne omstilling for så vidt angår borgernes affald. Det kræver fokus på blandt andet miljø, klima, kvalitet i genanvendelsen, affaldsforebyggelse, genbrug og anlæg der påvirker miljøet mindst muligt. Det vil være problematisk for denne indsats, hvis kommunerne skal bruge en masse ressourcer og gebyrpenge på at "kæmpe" med Forsyningstilsynet, hvis primære fokus er økonomi.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det anføres i lovbemærkningerne, at kun ca. 15 % af affaldet til materialenyttiggørelse behandles på kommunale anlæg. Det fremgår ikke hvilke fraktioner, det handler om. Vores bud er, at der i stort omfang kan være tale om haveaffald? Og var det virkelig det affald, politikerne tænkte på, da de indgik klimaaftalen?

Haveaffald udgør omkring 20-25 % af husholdningsaffaldet, så der er tale om store mængder, der nu skal udbydes. Samtidig er det noget usikkert, om kommunerne ønsker at selskabsføre deres haveaffaldspladser, og endelig varsler klimaplanen, at haveaffaldet fremover måske skal håndteres anderledes?

Side 18 af 19

Vi mener, at man skulle undersøge markedet og konsekvenserne nærmere, inden vi nedlægger en masse fungerende haveaffaldspladser og får mere transport af fraktionen – måske endda meget mere, hvis haveaffaldet heller ikke må neddeles af kommunen.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at lovforslaget på sigt forventes at give faldende omkostninger til affaldsbehandlingen, som følge af konkurrencepres, udnyttelse af storskalafordele på det private marked og dermed en mere effektiv affaldsbehandling. Det billede kan vi ikke genkende. Vi forventer stigende omkostninger, da kommunen ikke længere har mulighed for at presse prisen ved at 'hjemtage' opgaven. Affaldsmarkedet fungerer ikke som andre markeder. Ofte er der kun en eller to aktører, der er interesserede i at aftage kommunernes affald – eller også er der slet ingen, før kravene er sænket, eller kommunen har forbedret kvaliteten i affaldet. Den forventede centralisering vil derudover give øgede omkostninger til transport. Disse omkostninger kan være voldsomme, hvis kommunerne ikke længere må neddele fx rent træ eller haveaffald inden afsætning.

Der er en risiko for tab af lokale arbejdspladser, og vi efterlyser en refleksion over, hvordan ønsket om store, samlede bunker med affald spiller sammen med de danske virksomheder, som primært er små- og mellemstore virksomheder. Kommer vi til at kunne levere råvarer til dem lokalt, eller ender affaldet ude af landet?

Endelig fremgår det af lovbemærkningerne, at der ikke forventes at opstå økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne af det skærpede økonomiske tilsyn. Det kan ikke være korrekt, da det selvfølgelig vil koste noget for kommunerne at servicere Forsyningstilsynet. Hvis vi kigger på andre brancher, kan vi se, at fjernvarmeselskaberne betaler op mod 23 mio. kr. årligt til Forsyningstilsynet. Ved Energistyrelsen, om nogle har opgjort, hvad der koster i administration hos de enkelte fjernvarmeselskaber?

Vi anbefaler på den baggrund, at det af lovforslaget fremgår hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget får for kommunerne, da de ikke bare kan ignoreres ud fra en forventning om, at "markedet" vil sikre faldende omkostninger.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Vi kan ikke genkende, at teknologiudvikling og innovation hos det private erhvervsliv skulle have været begrænset af, at de ikke har haft adgang til 100% af husholdningernes affald inden sortering. Bortset fra måske haveaffald sendes alt husholdningsaffald ud på markedet, og husholdningsaffaldet udgør kun en lille del af de samlede affaldsmængder.

Vi mener, det er en uheldig konsekvens for virksomhederne, hvis de ikke længere skal have mulighed for at tilvælge kollektive ordninger i områder med blandet bolig/erhverv, hvis de producerer mere affald end en husholdning. Dermed

tvinges de til at opstille egne containere på områder, der kunne have været brugt mere hensigtsmæssigt og gør sig skyldige i øget trængsel og CO₂-udledning ved den særskilte tømning af deres beholdere.

Vi anbefaler at det af lovforslaget fremgår, hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget har for erhvervslivet.

Side 19 af 19

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Det anføres, at der på sigt forventes et lavere affaldsgebyr. Dette kan vi ikke følge. Vi forventer et stigende affaldsgebyr pga. øgede omkostninger til afsætning (mere transport med mindre læs, 'dårligere' affald vi bliver nødt til at sende på markedet, ingen mulighed for at presse prisen, øget ønske om kvalitet i genanvendelsen samt krav om dokumentation for reel genanvendelse af affaldet) og en ny betaling til et økonomisk tilsyn. Især sidstnævnte udgift mangler at blive kvantificeret. Hvor meget skal borgerne betale for tilsyn på et område, hvor de fleste ydelser er udbudt?

Som noget nyt skal borgerne fremover også betale et genbrugsgebyr. Vi mener, at det er vigtigt at fortælle borgerne, at det også koster at genbruge.

Vi anbefaler at det af lovforslaget fremgår, hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget har for borgerne, da de ikke bare kan ignoreres ud fra en forventning om, at "markedet" vil sikre lavere affaldsgebyrer.

7. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget implementerer en del af en klimaafnåte om affald og cirkulær økonomi. Derfor er det tankevækkende, at der ikke kan påpeges direkte effekter i forhold til dette ud over et forventet øget genbrug.

Selve udbudspligten forventes blot ligesom for den tidligere konkurrenceudsættelse af det genanvendelige erhvervsaffald ikke at give negative miljømæssige konsekvenser. Og den samlede udvikling skal på sigt kunne reducere mængden til forbrænding. Vi mener, at der er tale om fugle på taget, og at kommunerne får en enorm vanskelig opgave udelukkende via udbud, at fremme miljø- og klimamålsætninger og ikke mindst sikre korrekt behandling og undgå miljøkriminalitet.

8. Regionale konsekvenser

Vi er enige i, at lovforslaget fremmer en centralisering, og at det kan gå ud over de tyndtbefolkede områder. Det medfører øget transport, uden at denne nødvendigvis giver miljø- og klimagevinster ved anden/mere avanceret behandling. Øget transport som konsekvens af lovforslaget ser vi gerne fremhævet mere tydeligt, da det næppe er ønsket som led i implementering af en Klimaafnåte.

Vi er også enige i, at netop de tyndtbefolkede områder kan opleve prisstigninger på deres affaldshåndtering. Også her er det derfor ikke hensigtsmæssigt, at kommunernes mulighed for at nedbringe prisen begrænses i så stort omfang.

9. Forholdet til EU-retten

Med lovforslaget lukkes den såkaldte in-house reglen for affald til materialenytiggørelse. Er det egentlig muligt sådan rent EU-retsligt?